

Koht om handelsavtalene og „Altmark“-affæren.

105726

Han håper at England
vil innrømme de nor-
ske krava. *Arbeider-Avisa*
29/2-40

Arbeidernes Pressekontor har i dag hatt en samtale med utenriksminister Koht om en rekke av de spørsmålene som i disse dager har stilt Norge i brennpunktet for diskusjonen i verdenspressen.

— Har De noe å si til de uttalelser som er kommet gjennom tyske og engelske aviser i dag? spør vi utenriksministeren.

— Jeg ser at vi blir angrepet fra engelsk side, blant annet av marineminister Churchill, for å ligge under for press fra tysk side. Og i tyske aviser angripes vi for å ligge under for press fra engelsk side. Vi kjenner alt for sterkt at vi blir presset fra begge sider, at vi ligger mellom barken og veden. Til dette kan jeg bare si at vi prøver å holde ryggen rett og ikke å la oss presse ut på vår stilling selv om det fra begge de krigførende parters side blir trykket hardt på.

— Har dette blant annet fått uttrykk i de nye handelsavtaler som er sluttet?

— Om disse kan jeg vise til hva den engelske sjef for krigsøkonomi-ministeriet har uttalt. Han viser til at vi har hevdet vår rett og faktisk også gjennomført den til å opprettholde normal handel også med Tyskland. Vi hevder og gjennomfører våre rettigheter. Vi vet godt at det som må komme utafra til landet vårt er vi ikke eneherre over. Men vi synes sjøl at avtalen med England på dette område er tilfredsstillende for begge parter, vi har iallfall ikke måttet tale noen inngrep i vår suverenitet.

Om innholdet av denne handelsavtalen kan jeg ikke gi noen melding, og jeg har heller ikke gitt melding om dette til pressen i andre land. Når det i telegram fra London er gitt uttrykk forundring over at jeg har uttalt meg om innholdet av denne avtalen må jeg si at jeg har ikke uttalt meg hverken om den britiske kontroll eller noe annet i denne sammenheng.

— Hvorledes foreholder det seg med den «fellen» som forelå i Doras uttalelse om gjennomfart i full rett for krigsskip i norske farvann?

— Det var ganske uvesentlig mistak idet jeg knyttet den engelske påstand i fjor til et annet punkt i de norske nøytralitetsreglene enn de var knyttet til. Og det spiller ingen rolle for realiteten. Den engelske påstanden er klar nok den inneholdt krav om fri rett for krigsskip til gjennomfart når det ikke hadde et krigsformål.

— Kan transport av fanger betegnes som krigsformål?

— Nei. Det er ganske klart og i fullt samsvar med særskilt de britiske tolkninger av folkeretten. Ved krigsformål menes å føre krigen ved hjelp av nøytralt farvann.

— Har De ellers noe å si om avisenes skriverier om utenriksdepartementet behandling av «Altmark»-saka.

— Jeg bruker ikke å innlate meg på avispolemik til forsvar mot personlige angrep. I dette tilfelle ligger saka i virkeligheten ganske klar og enkel. Da den engelske nøytralitets-krenkinga hadde funnet sted i Jøssingfjorden hadde utenriksdepartementet og regjeringa intet annet å gjøre enn å legge ned protest. Hvil-

ke argumenter den britiske regjeringa i tilfelle ville føre fram for å forsvare krenkinga kunne ingen vite på forhånd og vi kunne ikke argumentere mot påstander som ikke var kommet fram. Da så protesten ble overlevert til den britiske utenriksminister la han hovedvekt på at vi på norsk side ikke hadde foretatt ordentlig ransaking av «Altmark», og det var da den klage jeg hadde å svare på da jeg mandag ga min redegjøring i stortinget. Etterpå var det at statsminister Chamberlains uttalelse kom om at gjennomfartretten for krigsfartøyer ikke hadde vært ubegrenset, og da svarte jeg øyeblikkelig med påvisning av at nettopp at den skulle være ubegrenset som den britiske regjering sjøl for kort tid siden hevdet. Når det nå blir sagt fra tysk side at det er noe ettergivende hos den norske regjering ved at de har foreslått striden med England lagt under voldgift er det dertil bare å si at det er vår gamle norske politikk å søke alle stridsspørsmål avgjort på den måte såfremt vi ikke får dem løst ved forhandlinger.

Etter at nå et vesentlig punkt i et av de folkerettslige spørsmål er oppklart har jeg enda et håp om at den britiske regjering vil kunne slutte til den norske oppfatninga og de norske krav i «Altmark»-saka.